Алтан хабарай амар мэндэ!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной майн 21-һээ гарана | № 102 (13897) | 1975 оной майн 1, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

Империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэдэг дэлхэйн ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын үдэр—Майн 1 мандаха болтогой!

(1975 оной Майн 1-дэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

СОВЕТ АРАДТА

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй

МАЙН НЭГЭНЭЙ АМАРШАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Уласхоорондын пролетариадай һаналаа нэгэдэлгын үдэр — Майн нэгэнэй совет арад бүхы дэлхэйн ажалшадтай хамта мүнөөдэр тэмдэглэжэ байна.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет энэ гайхамшаг һайндэроор амаршалан, хүдэлмэришэд ба колхозникгуудые, эрдэм, техникэ ба соёлой ажал ябуулагшадые, Совет Армиин, Далаин-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэдые, революциин, дайнай ба ажалай ветерануудые, совет эхэнэрнүүдые, алтан залуушуулые — Совет Социалис Республикануудай Союзай бүхы гражданинуудые халуунаар амаршална!

Манай орон мүнөө жэлэй Майн нэгэниие олониитын ажалай ба политическэ дэбжэлтын оршон байдалда тэмдэглэжэ байна. Совет Эхэ орон КПСС-эй XXIV съездын хараалһан замаар этигэл найдамтайгаар дабшана. Социалис экономико, эрдэм ба соёл хүсэн түгэлдөөр хүгжэнэ, арад зоной байдал улам һайжарна, Совет общестын морально-политическэ нэгэдэл, манай арадуудай хани барилдаа ба аха дүүгэй холбоон бэхижэнэ. Социалис демократи саашадаа хүгжэжэ байнхай, энэнь союзна, автономито республиканууднай Верховно Соведүүдэй, нютагай засагай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ эли тодоор харагдана. Партиин тодорхойлһон амгалан байдалай программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ, СССР-эй уласхоорондын нэрэ хүндэ ба нүлөөн улам ургана.

Ленинэй партиин уг зорилгонууд ба түсэбүүд — арадай уг зорилгонууд, түсэбүүд болоно гэжэ совет хүнүүд һайн мэдэдэг. Хаа хаанагүй—манай захагүй нэлэнхы ороной городууд, тосхонууд ба бүхы нютагуудта — зохёон байгуулхы эршэтэ габшагай ажал ябана. Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд 1975 оной үнгэрһэн һарануудта продукци үйлэдбэрилхэ түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргээ. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хабарай полевой хүдэлмэрез эмхитэй һайнаар ябуулжа, ерэхэ жэлэй ургасын һайн үндэһэ һуури табижа байна. Нэгэдэхи кварталай дүнгүүд — түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даалгабаринуудые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ совет хүнүүдэй шиидэнхэй байһанай эли тодо гэршэ болоно.

Баатар габьяата хүдэлмэришэн анги, алдарта колхозно таряашад, арадай интеллигенци 1975 онойнгоо түсэбые, табан жэлые бүхы дээрэнь болзорһоо урид дүүргэхын түлөө, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөнэй тугые бүри дээрэ үргэхэ гээд батаар этигэжэ байһанаа КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Советскэ правительство элирхэйлнэ. Социалис Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые шэн зоригто ажалаараа бэхижүүлжэ, ерээдүйн гэгээн гэрэлтэ байдал—коммунизмые улам ойртуулжа байһан бүхы хүнүүдтэ нэрэ хүндэ, алдар соло!

Мүнөө жэлэй Майн нэгэн түүхэтэ ойн — гитлеровскэ фашизмые илаһаар 30 жэлэй ойн урда тээхэнэ тэмдэглэгдэжэ байна. Буудалдаануудай һүүлшын нэерэлэй замхаһанһаа хойшо ехэ сагай үнгэрхэ тума Эсэтэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай, тэрэнэй шэн габьяата Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй мүнхэ баатаршалгын һүр жабхалан бүхы дэлхэйн үмэнэ бүри эли тодоор үзэгдэнэ. Манай гайхамшаг арад Ленинэй алдар солото тугые, Агууехэ Октябриин тугые, социализмын тугые бүхы дэлхэйдэ үндэр дээрэ үргэжэ, дайнай жэлнүүдэй гал дүлэн соогуур илалта түгэсөөр абажа гараһан түүхэтэй. Дайнһаа хойшо үнгэрһэн гушан жэл юу харуулааб гэхэдэ, имагтал социалис общество, социалис хани нэгэдэлтэ оронууд социальна дэбжэлтын түлөө, эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлэй түрүү манлайда дабшана. Социализм эб найрамдал хоёр хоорондоо таһаршагүй холбоотой.

Коммунис партн, Совет гүрэн ленинскэ гадаадын политикые сэхэ шууд баримталан бэелүүлнэ. Партиин Центральна Комитедэй апрелиин Пленум партиин XXIV съездын хараалһан амгалан байдалай программа бэелүүлхын тула КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой эрхилдэг ажал ябуулгые бүрин һайшаагаа. КПСС социализмын аха дүү оронуудай коммунис партинуудтай хамта арадуудай хоорондын бата бэхи эб найрамдалай, хани барисаанай түлөө шууд тэмсэнэ, уласхоорондын шахардуу байдалые бүри ехээр һулаарулха, тэхэришэгүй болгохо, амгалан гуримаар зэргэ оршолгын гол ёһонуудые социальна ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй хоорондын харилсаа холбооной нормонууд болгон батадхаха гэжэ оролдоно.

Амгалан байдал сахилга, батадхалга — арадай ниитын хэрэг. Амгалан байдал найдамтайгаар хангахын тула, арад зондоо зол жаргал хүсэдэг, хүн түралтэнэй хуби заяан тушаа оролдолго гаргадаг хүн бүхэнэй, дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ хүнүүдэй зүгһөө сагүргэлжын, эдэбхитэй хүсэлэлгэ гаргаха эрилтэ табигдана. Амгалан байдалай, үнэн бодолой уг зорилгын илан мандахын тула империалис хархис хүсэнүүдтэ эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүү тэмсэлшэдэй нягта эмхидэл хангаха шухала.

Майн 1-нэй һайндэртэ бидэнэр аха дүү социалис гүрэнүүдэй ажалшадта халуун амаршалга, хүсэлэлөө дамжуулнабди. Социально-экономическа, соёл культурынгаа байгуулалтада тэдэнэй туйлаһан амжалтанууд социализмын шэнэдхэн байгуулалтын агууехэ хүсэнэй эли тодо гэршэ мүн болоно.

Бидэнэр манай хариин аха дүүнэр — капиталис оронуудай ажалшадтай һаналаа нэгэдэнги байһанаа баяр ёһололой оршон байдалда дахинаа мэдүүлнэбди. Капиталай оронуудай хүдэлмэришэн анги, тэрэнэй союзнигууд эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө, эб найрамдалай түлөө буу зэбсэг яаралтайгаар гаргаха ябадалда эсэргүү тэмсэлээ бүри шангадхана. Энэ тэмсэлэй манлайда коммунистнууд ябана. Коммунистнуудай зориг хүсэл бадаранги, зүб хэрэгэй макдалгада тэдэнэй этигэл хэлбэришэгүй.

Бэеэ даанхай байдалай түлөө, мүлжэлгэ болон дарлалтада эсэргүүгээр тэмсэжэ байһан арадуудта бидэнэр өөһэдынгөө амаршалга, хүсэлэлөө эльгээнэбди Манай үнэн зүрхэнэй талархал — тэдээндэ.

Мүнөө үе сагай революционно бүхы отрядуудай, газар дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэлые саашадаашье бэхижүүлжэ байя!

Интернациональна уялгадаа үнэн сэхэ, коммунис байгуулалтынгаа замда туйлажа байһан агууехэ туйлалтануудайнгаа асари удха шанарые хүсэдөөр мэдэрһэн манай партн, совет арад сүлөөтэ ажалайнгаа мандажа байхын түлөө, арадуудай хоорондохи бата бэхи эб найрамдалай түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ хүсэ шадалаа хэлбэришэгүйгөөр зорюулжа байха юм.

Агууехэ совет арадта — тэмсэлшэ арадта, коммунизм байгуулжа байһан арадта алдар соло!

Майн 1 — империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин, социализмын түлөө тэмсэлдээ ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр мандаха болтогой!

Ленинэй туг доро, Коммунис партиин хүтэлбэри доро — коммунизмын илалта тээшэ урагшаа!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

ДАБХАР БАЯР

Үни хүлеэгдэһэн элинг нойтон мүнөөдэр одоошье хүрэжэ ерэлэй. «Дружба» колхозой бүхы дүрбэн бригадануудай эртын тарилга хэхэ агрегадууд поли дээрээ һубарин гараба. Шэнниисэ тарижа эхилээ.

— Колхоз дотороо эгээн түрүүлэн Иван Михайлович Колодиной хүтэлбэрилдэг 1 бригадын дүрбэн агрегат тарилгаяа эхилбэ. Энэ хабарай тарилгада тус бригадын механизаторнууд хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар бэлдэнхэй. Бусад бригадануудай агрегадууд нэгэ бага гээгдэжэ гараба. — гээд тус ажахын агроном Роман Гельманов тайлбарилан хэлэбэ.

Ажалай алдар солын III шатын орденоор шагнагдаһан Иван Колодиной бригадада хүрэжэ ерэхэдэмнай, урид бэлдэгдэһэн поли дээрэ дүрбэн агрегадынь хойно хойноһоо һубарин шэнниисэ тарижа ябаба. Ажахын агрономтой элдэб асуудалаар хөөрэлдэһөөр байтарнай Иван Назимовай агрегат полиин захада дүтэлжэ, хүрэнгын оробо ашанхай хоёр автомашина баһал урдаһаань угтан хүрэжэ ерэбэ.

— Манай бригадын механизаторнууд 514 гектарта шэнниисэ хэрээһэлэн тариха. Бүхыдөө 1692 гектарта ороһото ургамалнууд таригдаха түсэбтэй. Энэ хүдэлмэримнай ажалай 14 үдэрэй туршада үргэлжэлхөөр хараалагданхай. Тарилгымнай газар мүнөө хүсэд бэлдэгдээ. Бүхыдөө 900 гектар намарай паартайбди, — гэжэ тус бригадые хүтэлбэрилэгшэ Иван Михайлович Колодин хөөрэжэ үгөө.

Тэрэ үдэр хэзээ хэзээнэйхиһээ дулаан, аали намдуу байгаа. Һайндэроо поли дээрээ угтажа байһан энэ бригадын механизаторнууд гансашье Майн Нэгэниие ажалай амжалтаар угтахые хүсэнэ бэшэ, мүн түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ороһо таряанай тогтууритай баян ургаса абахын түлөө шармайн оролдоно. Байгша оной хабарай эхинһээ хойшо эндэхи таряашад газараа һайн шанартайгаар элдүүрилжэ, аммиагай уһа, супперфосфат, калийна дабһа технологическа картынгаа ёһоор, хүсэд хүрэхөөр оруулаа. Мүн үрэһэ хүрэнгэеэ хүршэ «Родина» колхозой таряашадай жэшээгээр сэбэрлэн илгаһан, тарилгые шанарта хүргэһэн байна.

— Трактор болон хабарай тарилгада хабаадуулагдаха бүхы машина, техникэмнай һайнаар заһабарилагдаа. Мүнөө һаадгүй хүдэлгэгдэнэ. Бригадымнай нүүдэл мастерскойн заһабарилагшад поли дээрэ таһалгаряагүй ябажа, хаража байдаг. Машина, тракторнуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын тула тоһо, түлишыень сэхэ поли дээрэ асарна. Агрегадуудай, механизаторнуудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Эрхимлэгшэдые урмашуулха гурим урдынхиһаа зохидоор зохёогдоо. Тиимэһээ бидэ даабаряа сүм дүүргэжэ, тарилгаяа болзорһоо хоёр үдэрөөр уридшалан түгэсхэхэ хүсэлэнтэйбди, — гээд агрегадай хүтэлбэрилэгшэ Александр Кожевников хэлэнэ.

Нарата хабарай энэ үдэр тус бригадын дүрбэн агрегат шэнэ ургасын эхин — алтан шэниисын үрэһэ зөөлэн хүрьһэндэ зүрүүдлэн тарина. Эдэнэрэй ажалые хаража байхадаа бригадын механизаторнуудай гектар бүриһөө 14—15 центнерһээ бага бэшэ таряа хураахаар абаһан уялгаяа лаб дүүргэхэ байһандань этигэмээр һэн.

В. ЖИГЖИТОВ.

Хяагта.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Буряадай оперо, баледэй театр соо үсэгэлдэр Майн Нэгэнэй һайндэртэ зорюулагдаһан городой ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан болобо.

Дэлхэйн ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын һайндэр — Майн 1 тухай элидхэл КПСС-эй обкомой наука болон һургуулинуудай таһагые даагша **Л. Я. ПОХОСОЕВ** хэбэ.

Удаань ехэ концерт болобо.

Ц. ДОНДОГОЙ

АМАР МЭНДЭ, МАЙ

Ажалша зоной Май,
Амар мэндэ!
Аригуун үнгэтэ Май,
Амар мэндэ!
Амар мэндэ, Май!
Алтан зула сэсэгээр
Анхилагша Май,
Алда улаан хадагаар
Амаршалнаб шамай
Амар мэндэ, Май!
Ангир шара Наранхай
Алтан элшээ
Аяар тэндэһээ
һарбайнхай.
Арюунаар мэшээн
Амар мэндэ, Май!
Ажалша гараа үргэжэ
Аглаг дэлхэй
Ажалай ехэ хүгжэм
Арюунаар зэдэлгээ
Амар мэндэ, Май!
Ажалша арадни
хадагаар
Амаршална шамай,
Аластаа зориһон
харгыгаар
Алхан, шармайн
Амар мэндэ, Май!
Аляа хөөрхэн үхибүүн
Арбайлган гараа,
Альгаа ташан хүхибэл
Аабайлган гараад
Амар мэндэ, Май!
Алтан зула сэсэгээр
Анхилагша Май,
Алда улаан хадагаар
Амаршалнаб шамай
Амар мэндэ, Май!
Ажалша зоной Май.
Амар мэндэ!
Аригуун үлзытэ Май
Амар мэндэ!
Амар мэндэ, Май!

Манай МАЙ

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЭЙМНАЙ

БИДЭ ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТНУУДБДИ

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой продукци гансашье манай орон дотор мэдээжэ бэшэ юм. Тус заводой үйлэдбэрилэн гаргадаг элдэб янзын приборнууд дэлхэйн 60 оронуудта эльгээгдэнэ. Тэрэ тоодо социалис бүхы гүрэнүүд, капиталис хүгжэнги оронууд — Америкын Холбоото Штадууд, Япон, Итали болон бусадшье оронууд оролсоно. «Теплоприбор» заводойколлективэй ажал хүдэлмэри тухай хуряангыгаар хөөрэжэ үгэхыень заводой партийна организациин секретарь Н. А. Чирковада манай корреспондент хандаһан байна. Тэрэнэй харюу уншагшадта дурадхагдана.

Манай заводой үйлэдбэрилэн гаргаһан приборнууд Кремлиин съезднүүдэй ордондо. Волжско автомобильна заводто, Энэдхэгэй Бхилайн металлургическа комбинадта. Египедэй Асуанска плотинада хэрэглэгдэһэн байна гэжэ үргэн уншагшадта мэдээсэхэ хүсэлтэйб. Заводоймнай коллективэй гаргадаг продукциин үргэнөөр хэрэглэгдэдэг, ехэ эрилтэтэй байһые энэ баримта гэршэлнэ. Иигэжэ сууда гаратараа заводой ургаһан ушар Буряад ороной индустриин хүгжэлтын хүсэтэ алхамые элеэр харуулна. Ушар тиимэһээ «Теплоприбор» заводой түүхые хуряангытаар хөөрэһүү.

1940 ондо арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилэн гаргадаг завод байгуулагдаа һэн. Эндэ элдэб янзын хадааһа, пээшэнэй үүдэн, элдэб амһарта гэхэ мэтэ юумэ гаргадаг байгаа юм. Дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ арадай үргэн хэрэглэмжын продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө тус завод хододоо үлүүлэн дүүргэдэг һэн. Заводой коллектив гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө 1944 ондо партиин обкомой, республикын Совнаркомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Хүдэлмэришэдэй тэрэ үеын эршэтэ ажал тухай нэгэ жэшээ дурдая.

Хэбшэн П. Б. Белоусов БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна. Тэрэ халаанай туршада 4—5 даабари дүүргэдэг болоһон юм. Хүдэлмэришэд Е. Варфоломеева, Л. Безродных, К. Мамонтова гэтшэд эрхимээр ажаллажа, эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг байгаа.

Тус предприятиин коллектив дайнай хойто тээхи табан жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө шармайн оролсоо һэн.

«Табан жэлэй түсэбые дүрбэн жэл соо дүүргэе!» гэһэн Ленинградай хүдэлмэришэдэй уряае тус предприятиин коллектив халуунаар дэмжээ бэлэй», Хэбшэн Н. В. Белоусов митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлээ: «Ленинградайхидай патриотическа уусхал ажалай шэнэ баатаршалгада зоригжуулба. Дайнай хойто тээхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тула, манай цех түсэбһөө гадуур 100 тонно шэрэм хайлуулха уялга абаба». Хүдэлмэришэд хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, дайнай хойто тээхи гурбан жэлэйнгээ түсэб болзорһоо дүрбэн һара урид дүүргэһэн юм.

Арад зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилдэг завод хурдан түргэнөөр хүгжэжэ, 1961 онһоо «Теплоавтоматика» гэжэ нэрлэгдэһэн байна. Харин 1964 онһоо хойшо «Теплоприбор» завод болгогдонхой. «Теплоприбор» заводой продукци 1963 ондо хариин 10 гүрэндэ эльгээгдэдэг һэн. Үшөө гурбан жэлэй үнгэрхэдэ, 1966 ондо манай заводой продукци 34 гүрэндэ эльгээгдэдэг болобо. Харин мүнөө заводоймнай продукци дэлхэйн 60 гүрэндэ эльгээгдэнэ гэжэ омог баяртайгаар мэдүүлнэбди. Манай заводой коллектив дэлхэйн 60 гүрэнэй хүдэлмэришэдтэй иигэжэ интернациональна холбоо байгуулба гэшэ. Заводой эрхим токарь, Октябриин революциин ордено А. Л. Меньшиков энээн тухай иигэжэ хөөрэнэ: «Буряадай республикын хүдэлмэришэдэй нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябахаар ажалланабди. Бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар тушаахын түлөө тэмсэнэбди». Токарь А. Л. Меньшиков юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэл соо дүүргэнхэй.

Манай заводто залуу хүдэлмэришэд олон. Олон зуун залуушуул сооһоо Дарима Баранниковае дурдая. Арбадахи класс дүүргэһэнэй удаа тэрэ токарь болохоёо ерэһэн бэлэй. Үнинэй хүдэлмэришэн Г. Мурышева тэрэнине мэргэжэлдээ һургаа. Дарима Баранникова өөрөө токарёор ажаллажа эхилхэдээ, үдэр бүри 1,5—2 даабари дүүргэдэг болоо. Д. Баранникова — коммунис ажалай ударник, «Прибор бүтээлгын эрхимлэгшэ» гэһэн значогоор, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. 1971 оной мартда тэрэ Ленинградта зарлагдаһан залуу түрүү хүдэлмэришэдэй бүхэсоюзна слёдто хабаадаһан байна.

Дарима һаяхан Зүүн Сибириин технологическа институдай үдэшын отделени дүүргээд, мүнөө түрэл заводтоо инженер-технологоор ажаллана.

Совет Социалис Республикануудай Союзай 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар «Теплоприбор» завод СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ болгогдоһон юм.

«Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые 4 жэл 2 һара соо дүүргэе» гэһэн уусхал манай заводой эрхим слесарь А. И. Плюснин, токарь Д. Л. Разуваев гэгшэд гаргаа һэн. Заводой хамтын партийна суглаан эдэ хоёр коммунистнуудай уусхалые коллектив соогоо дэлгэрүүлхэ гэжэ тогтоогоо. Тиигэжэ энэ уусхал коллектив соо үргэнөөр дэмжэгдээ һэн. Манай заводой коллектив соо мүндэлһэн энэ уусхалые партиин горком дэмжэжэ, республикын промышленна бусад предприятинуудта нэбтэрүүлхэ гэжэ дурадхаһан бэлэй.

Манай заводой продукци аяар холуур таранхай гээд статьягайнгаа эхиндэ хэлээ һэмди. Манай коллектив интернациональна уялга дүүргэжэ байһандаа омог баяртай юм. Механическа цехэй токарь, Ажалай Улаан Тугай ордено М. К. Пластинин иигэжэ хэлэдэг: «Минии орден манай коллективэй габьяае хүндэлһэн ушар гэшэ. Интернациональна уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэгээрээ омогорхохол ёһоороо омогорхонобди».

Манай заводой коллективэй түйлаһан амжалта ехэ. Энэ амжалтые манай партийна организаци ударидаа. Саашадаа бидэнэр улам ехэ продукци гаргахаар харгалнабди. Үйлэдбэрилэн гаргадаг продукцинуудаа улам орёо, улам һайн шанартай болохо 1980 ондо бидэнэр, мүнөө гаргажа байһан продукциин хэмжээнһээ хоёр дахин ехэ продукци үйлэдбэрилдэг болохобди. Тиигэжэ буряадай «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд интернациональна уялгаяа мүнөө дүүргэнэ, саашадаашье үргэдхэхэ гэжэ хараална.

Н. ЧИРКОВА,
«Теплоприбор» заводой партийна организациин секретарь.

> Юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөнэй түрүү манлайда дабшагшад, үйлэдбэриин түрүүшүүл ба уусхэгшэдтэ алдар соло!
>
> **(1975 оной Майн 1-дэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).**

ДАЙНАЙ, АЖАЛАЙ ВЕТЕРАНУУД ХӨӨРЭНЭ:

Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Г. Ц. ШОЙБОНОВ:

Гушан жэлэй урда тээ Майн һайндэрые 1-дэхи Украинска фронтын сэрэгшэдэй дунда фашис нохосуудай үүрхай — Берлин хотодо добтолхо байлдаан соо угтаа һэм. Фашистнууд ами табихынгаа урда тээ дошхорһон арьяатан мэтэ галзууржа байгаа. Гээд уданшьегүй совет сэрэгшэдэй залинта шанга добтолгодо тэдэ шолмосууд һамна сохюулжа Илалтын наран мандаа бэлэй.

Дайнай һүүлшын үдэрнүүдтэ шархатажа, госпитальдо оронжо, аяар 1947 ондо нютагаа бусажа ерэһэн хүм. Түрүүшээр колхозойнгоо барилгашадай бригадада хүдэлөөд, 1959 онһоо хонишоноор томилогдоод, мүнөө хүрэтэр хүдэлжэ байнаб.

Энээхэн үедэ хони харууһалха, түл абаха, тэдэниие томо болгохо мэргэжэлдэ яһала һургаа гэшэ. Тиигэжэ һүүлэй арба гаран жэлэй туршада таһалгаряагүй зуун хонин бүриһөө зуу гаран хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө дүрбэн килограмм шахуу нооһо хайшалжа байнабди. Мүнөө жэлдэ бүхы бригадаараа хонин бүриһөө хурьга томо болгохо хүсэлэнтэйбди.

Манай бригада Тоорын отделениин Бүтүү нютагта һуурижанхай. Эндэ мянга гаран хонитой дүрбэн жэжэ отара байрладаг. Үбэлдөө түл абалгын үедэ аняар амяраа хүдэлөөд, зундаа хонидоо хамтаруулан адуулдагбди. Энэ бригадада Сэрэн-Дулма Мурдонова бидэ хоёрһоо бэшэмнай булта залуушуул, комсомолшууд, олонхинь дунда һургуулиин эрдэмтэй зон. Эдэ залуушуулдаа дүй дүршэлөө дамжуулнабди, эдэнэрэйнгээ амжалтануудаар омогорхогшобди. Ажабайдалнай баян бэлгэр, хүн зоной жаргалые хэмжэхээр бэшэ ехэ.

Кабанскын аймагай Ойморой совхозой тракторист И. С. ПЕРМЯКОВ:

Орон дэлхэйн үнгэ шарай хубилгадаг, хүн түрэлхэтэндэ баяр, найдал асардаг дэмжэлтэ һайхан хабар! Мүнөө сэлмэг дулаахан үглөөгүүр оршон тойрониие трактор агрегатаа аялгаар зэдэлүүлэн, тэрэ мэлэй гоёхон дуүе шагнан ябахадаа, аяар тэрэ гушан жэлэй саада тээхи майн 1-нэй тэрэ үглөөе элихэн һанаһаб.

Фашистнарай эшээн Берлин хото. Аргаяа бараһагдажа, шаргаяа газардууһан гитлеровскэ сэрэгүүд һүүлшынгээ хүсэ гарган, нахайхинай урдаһаа эсэргүүсэжэ байгаа. Буусай помонуудай эшхэрээн, ехэ бууй снаряд, минэнүүдэй гэһэрээн, утаа униар, тойроод тоогүй гал түймэр... 1-дэхи Украинын фронтын дэргэдэ лбалсажа, манай 75 миллиметрэй ухэр буугай батарей тэрэ үедэ Шпрее мүрэниие гаталан, Берлинэй зүүн урда захаар урагшаа дабшажа ябаа. Би тиихэдэ батарейн тагнуулай отделениин командир байгааб.

Хүлһэ, наранда анташа саарал болошоһон гимнастеркынгоо энгэртэ «Алдар солын» II ба III шатын орденуудтай, зургаан медальтай амар мэндэ нютагтаа ерээ бэлэйб.

Тэрэ гэһээр амгалан ажалдаа бусажа, үнөөхил трактортаа һуугаад, гуша шахуу жэлдэ таһалгаряагүй тараа, хартаабха ургуулнаби. Хоёр хүбүүдни бөһөл механизатор ир хүдэлдэг, одхон басагамнай хүдөө ажахын техникумдэ һурана. Мүнөө тэнгэримнай хододоо сэлмэг, ажабайдалнай амгалан һайхан байг, үри бэемнай жаргалтай һууг лэ!

Хүдөө ажахын техникумэй багша С. Ж. ЛАМАЖАПОВ:

Илалтын хүшэр хүндэ замаар урагшаа дабшаһан совет солдидай олон бэрхэшээлнүүдые дабаһаниинь бүгэдэндэ мэдээтэй. 3-дахи гвардейскэ танково армиин 199-дэхи артиллерийскэ бригадада тагнуулшанаар ябааб.

Дайнай шуһата харгыгаар дайсаниие гэдэргэнь намнажа ябахадаа, зэбүүрхэмэ муухай аашыень хараһан байнабди.

1945 оной майн 1-дэ Берлиндэ — дайсаний эшээндэ хүрэнхэй байгаабди. Тиихэдэ дайсан дарагдажа, дайн дүүрэжэ байгаа. Энэ ушар маанадай зосоо хизааргүй ехэ баяр, омогорхол түрүүлээ һэн.

Гэрэлтэ һайндэр — Илалтын үдэрэй ерэһэнһээ хойшо 30 жэлэй үнгэрөөд байхада, ябаһан дайшалхы зам һанагдана. Энэ хугасаа дотор амгалан байдал бэхижүүлхын тулада совет гүрэн, социалис нэгэдэлэй гүрэнүүд, түрүү үзэлтэй хүн түрэлтэд ехэ юумэ хэһэн байна. Үнгэрһэн сагай туршада эндээ шадал соогоо ажал хэжэдэ гэшэ. Партийна, совет ажалда хүдэлэгдөө. Һүүлэй арбан жэлдэ багшалнаб.

Дайндашье, амгалан ажалдашье ябахадаа гүрэнэй орден, медальнуудаар шагнагдаа һэмби. Чехословакиин гүрэнэй солдадай эгээн дээдэ зэргын «1939 оной сэрэгэй хэрээһэн» гэжэ ордендо хүртэхэ золтой байһанби. Энэ хадаа манай арадай, Совет Армиин интернациональна үйлэ хэрэгэй һүлдэ тэмдэг гэшэ ааб даа.

«Электромашина» заводой слесарь П. Е. НАЗИН:

Гушан жэлэй саана үнгэрһэн 1945 оной Майн 1-ниие элирэ һананаб. Совет Арми фашис булимтарагшадые һамна сохин намнажа, Берлин хүрэжэ ябаа. Бидэнэр, совет сэрэгшэд аргагүй ехэ бэрхэшээл дабажа Илалтын ойртоод байһан тэрэ хабарые хэзээдэшье мартахагүйб.

Би 18-тайдаа 2-дохи Украинска фронтдо сэрэгтээр эльгээгдээб. Днепр мүрэниие гаталалгада, Берлинэй бүхэлэлтэ дайлан абалгада хабаадаһанайнгаа түлөө Улаан Одоной, Алдар солын 3-дахи шатын ордендо хүртөө һэм.

Илалтын үдэрые Берлиндэ угтаабди. Совет Армиин нэгэдэмэл частьнуудай бүридэлдэ оролсожо, Москвагай Улаан талмай дээрэ Илалтын парадта хабаадалсаха золтой байһанби.

Дайнай һүүлээр амгалан ажалда бусаад, 30-аад жэлэй туршада «Электромашина» заводто ажалланаб.

Би слесарь мэргэжэлдэ олон залуу хүдэлмэришэдые һургааб. Заводоймнай үйлэдбэри үргэдхэгдэжэ, хүгжэжэ байна. Электротехническэ машина, автокрануудые бүтээхэ шэглэлтэй болоо.

Манай коллектив олон жэлэй туршада амжалтатайгаар ажаллана. Бидэнэй бүтээһэн электродвигательнууд дэлхэйн олон оронуудта эльгээгдэнэ.

Зол жаргалта байдалаа совет араднай амгалан ажалаа̃ра арьбадхана.

БАМ-ай ХАБА...

ДУЛААН САГАЙ ерэмсээр Хойто-Байгалай ... гараха түмэр харгы татагшад ажал хүдэлмэреэ бүр... гэн далайсатайгаар ябуулжа эхилбэ. Мүнөө Курла... ной хажууда ехэ причал баригдажа захалба. Тэрэ... мүльһэнэй унамсаар түрүүшын пароход угтаха...

Байгал-Амарай түмэр зам таталгада тон шухала... Причалые «Нижнеангарсктрансстрой» трестын 5... барилга-хабсаралгын поездын хүдэлмэришэд барина... нөө тэндэ хоёр бригада хүдэлнэ. Нэгэ бригадыень ... сандр Пихтарь, нүгөөдыень — Александр Ерёмеев ... тэлбэрилнэ. Тэдэнэр хоюулан залуунууд, барилгын ... һайн дүршэлтэй зон. Александр Пихтарай бригада ... хүнһөө бүридэнэ. Тэдэнэй олонхинь комсомолой ... залуушуул, Абакан—Тайшет, Тюмень—Сургут ... мэр харгын суута барилганууд дээрэ хүдэлһэн юм. ... барилгашад бригададаа Сергей Тюленинэй нэрэ үг... рэниие бригадынгаа гэшүүн гэжэ тоолоод, үдэрэй ... нормыень дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Курла тосхонһоо дүрбэн километр саанахана Н... ний гэжэ тосхон бодожо байна. Шэнэ тосхочой ... дээрэ гурбан бригада хүдэлнэ. Тэрэниие В. Т. Бер... ский, И. Г. Варешкин, П. А. Четвернин гэгшэд ... бэрилнэ. Бригадануудай дунда социалис мүрысөө... нөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысөөндэ Владимир Березо... бригада түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр 60 хүнэй бай... тын байра барина. В. Т. Березовский манай респу... түлөөлэгшэ, БАМ-да ошохынгоо урда Улаан-Үдэдэ ... лажа байгаа юм.

Новогодний тосхон тоннель баригшадай гол баа... лонхой. Дабаан гэжэ газарта 6,7 километр ута «Ба... ский» тоннель барилгада хэрэгтэй элдэб янзын ... гэ, техникэ, материалнууд эндэ асарагданхай. Мүнөө ... рилгашад тэрэнээ Дабаан руу шэрэжэ эхилэнхэй.

БАМ гээшэ бүгэдэ арадай барилга юм. Барилга... шье участогта ошоо һаа, ород, украин, белорус, ... татар болон бусад яһатайнай түлөөлэгшэдэй эбтэй ... гээр хүдэлжэ байхыень харахат.

Тус статьягай дээрэ табигдаһан зурагай бул... ряад хүбүүнэй дүрэ харанат. Энэмнай коммунист В... мир Бальжинимаевич Дымбрылов гээшэ. Байгал-А... түмэр замай барилгада хабаадахаяа Владимир түр... бүлэг барилгашадтай Яруунa нютагһаа ошоо юм. Т... хүдэлөөгүй, барилсаагүй тосхон, харгы эндэ үсөөн.

Тэрэ бульдозерто хүдэлдэг. Үнгэрөөшэ үбэл ... Дымбрылов эрэлхэг зоригтой хүн байһанаа хар... БАМ-ай бүхы барилгашадай дунда хүндэтэй, суута... лоо һэн. Тэрэниинь тобшохоноор хэлээ һаа — ... лайн хүрөөд байхада, Владимир Дымбрыловтэ ... шинын харгы гаргаха даабари үгтэбэ. Тэрээндэ хүл... гүй юумэн тохёолдобо. Далайн мүльһэн сүмэржэ, ... дозерынь уһа руу шэнгэжэ эхилбэ. Тиихэдэнь Вла... Бальжинимаевич хажуудаа һууһан мастераа каби... һоо түлхижэ, мүльһэн дээрэ унагаажархёод, өөрөө ... шаа дэбхэржэ үрдибэгүй.

Шанга бэетэй, хатуу зоригтой Дымбрылов бул... ройнгоо табан метр гүнзэгы далайн эрьеын оёорто ... тай зэргэ дэгэл хубсаһаа бушуу тайлажа хаяад, өөр... маран гараа юм.

Б. Т. Березовский, В. Б. Дымбрыловһээ гадна, М... Шэбэрэй Хонхолын Пётр Фролович Лаптев, За... аймагай Александр Константинович Петушинов бол... сад нютагайнгаа хүнүүдтэй уулзажа хөөрэлдөө һэм...

Александр Петушинов эндэ ерэһээр жэл тухай ... байна. Ажал хүдэлмэридөө бэрхэ, даруу номгон ... ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг комсомол... рилгашадай дунда хүндэтэй болонхой. 11-дэхи тон... отрядай 4-дэхи участогай гуша гаран комсомол... Александр Петушиновые комсомолойнгоо органи... секретаряар һунгаа. Энэ харюусалгатай тушаал... Петушинов мүн лэ муу бэшээр дүүргэнэ.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Байгал-Ам... түмэр зам баригшад дээшэлүүлэгдэһэн социалис ... нуудые, угтамжын түсэбүүдые абаа юм. Партиин ... съезд зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гай апрелиин ... мэй шиидхэбэреэр зоригжоһон БАМ-ай барилгашад ... түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлэн, ... 1-нэй һайндэрые тэмдэглэжэ байна.

Ц. СУБАН...
манай тусхай ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хойто-Байгалай аймагай Т... тосхон. БАМ-ай барилгашадай энэ тосхон би... һара боложо байна. Наада таладань — бул... В. Б. Дымбрылов.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фот...

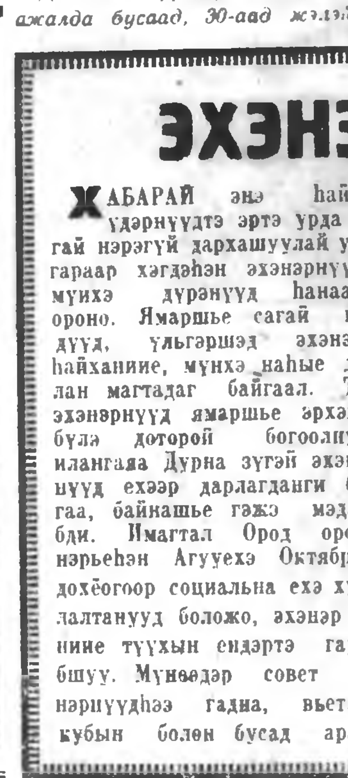

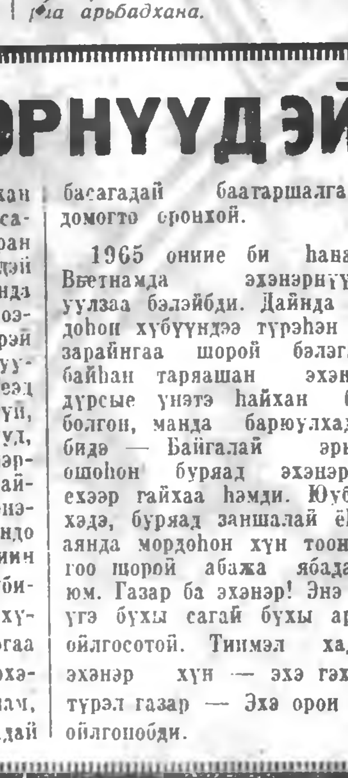
СССР-эй химическэ промышленностиин министерствын мэдэлэй Забайкалиин апатидай комбинат республикымнай ерээдүйн томо предприятинуудай нэгэн болохо юм. Тус комбинат ашаглалгада оруулагдахадаа, жэл бүри 1 миллион 300 мянган тонно апатидай холисо үйлэдбэрилэн гаргаха байна. Мүнөө тус комбинадай барилга һаял эхилэнхэй. Буряадай барилгын управлениин 145-дахи ПМК-гай хүдэлмэришэд, һайнаар хүдэлжэ, нэгэдэхи кварталай түсэб 101 процент дүүргэбэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ— 1. Электро-гагнууршад Ф. Фомин, С. Тангасов; 2. Электро-гагнууршан А. Метелева, шулуушан Н. Выгран.

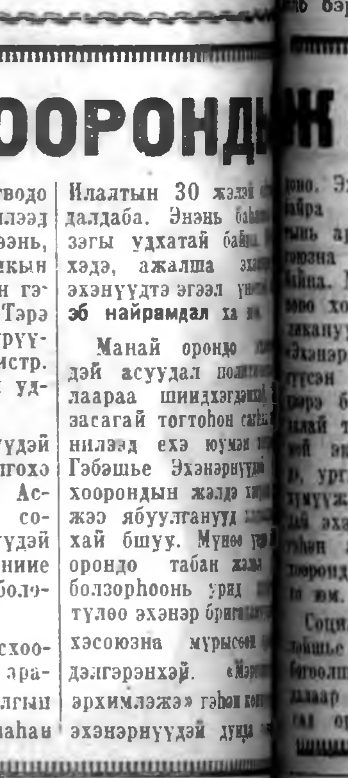
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ УЛАСХООРОНД...

ЖАБАРАЙ энэ һайхан үдэрнүүдтэ эртэ урда сагай нэрэгүй дархашуулай уран гараар хэгдэһэн эхэнэрнүүдэй мүнхэ дүрэнүүд һанаандэ ороно. Ямаршье сагай поэдүүд, үльгэршэд эхэнэрэй һайханиие, мүнхэ наһые дуулан магтадаг байгаал. Теэд эхэнэрнүүд ямаршье эрхэгүй, бүлэ доторой боголнууд, илангаяа Дурна зүгэй эхэнэрнүүд ехээр дарлагданги байгаа, байнашье гэжэ мэдэнэбди. Имагтал Ород орондо нэрьеһэн Агууехэ Октябриин дохёогоор социальна ехэ хубилалтанууд боложо, эхэнэр хүниие түүхын ендэртэ гаргаа бшуу. Мүнөөдэр совет эхэнэрнүүдһээ гадна, вьетнам, кубын болон бусад арадай басагадай баатаршалганууд домогто оронхой.

1965 ониие би һананаб. Вьетнамда эхэнэрнүүдтэй уулзаа бэлэйбди. Дайнда мордоһон хүбүүндээ түрэһэн газарайнгаа шорой бэлэглэжэ байһан таряашан эхэнэрэй дүрсые үнэтэ һайхан бэлэг болгон, манда барюулхадань, бидэ — Байгалай эрьеһээ ошоһон буряад эхэнэрнүүд ехээр гайхаа һэмди. Юуб гэхэдэ, буряад заншалай ёһоор, аянда мордоһон хүн тоонтынгоо шорой абажа ябадаг ха юм. Газар ба эхэнэр! Энэ хоёр үгэ бүхы сагай бүхы арадта ойлгосотой. Тиимэл хадань эхэнэр хүн — эхэ гэхэдээ, түрэл газар — Эхэ орон гэжэ ойлгонобди.

Мүнөө үеын обществодо эхэнэр хүнэй үүргэ нилээд ехэ боложо байна. Жэшээнь, Түбэй-Африкын Республикын засагые Элизабет Домисьен гэжэ эхэнэр толгойлно. Тэрэ хадаа Африка түбидэ түрүүшын эхэнэр премьер-министр. Энэ жэшээ яһала гүнзэгы удхатай бэшэ аал?

1975 ониие Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэл болгохо гэжэ ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXVII сессиин соносхоһониинь эхэнэрнүүдэй демократическа хүдэлөөниие хүгжөөлгэдэ шэнэ шата болохо үгэхэ ёһотой.

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ уласхоорондын жэл совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда түйлаһан Илалтын 30 жэлэй ... далдаба. Энэнь ... зэгы удхатай ... хэдэ, ажалша ... эхэнүүдтэ эгээл ... эб найрамдал ха ...

Манай орондо ... дэй асуудал ... лаараа шиидхэгдэн... засагай тогтоһон ... нилээд ехэ юумэ ... Гэбэшье Эхэнэрнүүд... хоорондын жэлдэ ... жэо ябуулганууд ... хай бшуу. Мүнөө ... орондо табан жэл... болзорһоонь урид ... түлөө эхэнэр бригада... хэсоюзна мүрысөөн... дэлгэрэнхэй. «... эрхимлэжэ» гэһэн ... эхэнэрнүүдэй дунда ...

ТҮГЭС ДОРЮУН АЛХАМУУД

зуудай бага комплексно бригаданууд энэ мүрысөөндэ оролсожо, дүй дүршэлөө халан абалсаа.

Модо таллуулгын тракторые 1,5 халаанда хүдэлгэхэ гэһэн үүсхэл манай бригада гаргаһан байна. Трактораа минин байлгангүйгөөр хүдэлгэһэнэй, ажалай эмхидхэл һайжаруулһанай ащаар В. П. Парамоновой, минии даадаг бригаданууд һарадаа 3000—4000 кубометр модо бэлэдхэн таллуулна.

Энэ мүрысөөн саашадаа хүгжэн дэлгэржэ, томодхогдоһон комплексно бригаданууд эмхидхэгдээ. Үйлэдбэриин ащаг үрэ дээшэлүүлхэ, техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ асуудалда энэ мүрысөөн зорюулагдана. Урдын зургаан бригадануудай оронд хоёр бригада модо бэлэдхэн таллуулжа, бүхэли леспромхозой даабари дүүргэдэг болоо. Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэхэ хэрэгтэ шухала удха шанартай. Игэжэ ажаллаһанайнгаа ашаар манай бригада табан жэлэйнгээ даабарие уридшалан дүүргээ.

В. ЩУКИН.
Хурамхаанай леспромхозой бригадир, Ажалай Улаан Тугай ордентэ.

Юуб гэхэдэ, Александра Ивановнагай намда зааһан, харуулһан юумэн мүнөө болотор мартагдадаггүй. Жэшээнь, «СТБ» түхэлэй шэнэ станок хайшан гэжэ һайнаар ашаглахаб? Утаһанай таһардаһа яагаад түргэн усадхахаб? Хайшан гэбэл голодоһогүйгөөр хүдэлхэб? Эдэ бүгэдэ манай ажалай нюусануудые Александра Ивановна намда һайса тайлбарилан ойлгуулаа бшуу.

Мүнөө би 4 станогто хүдэлнэб. Лена Кушнареватай дүтэхэнэ хүдэлнэбди. Хэрэгтэй болоо һаань, бэе бэедээ ходо туһалалсажа байдагбди. Энэ оной нэгэдэхи кварталда Лена бидэ хоёр яһала һайн дүнгүүдтэй гараабди. Би түсэбөө 110 процент дүүргээ һэм. Нүхэрни баһал тиимэрхүү дүнгүүдтэй, ажалаймнай шанар һайн байгаа. Эбтэй эетэйгээр нэгэ хүнэй үхибүүд шэнгеэр бэе бэедээ туһалалсажа байгаад хүдэлхэдэ, өөһэдтэмнайшье, предприятидашье һайн гээд һанагдана.

Бригадынгаа залуу нэхэгшэ Оля Толстопятовада шадал соогоо туһалхые оролдогшоб. Тиигэхэдэ залуу нүхэрни баяртай, хүхюутэй байдаг.

Д. БАДРЯНОВА,
Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай нэхэгшэ.

санхай. Иигэжэ түл түрэсээ һайн абаабди.

Үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абажа, түлжүүлээ һэмди. Хонин бүриһөө 3,3 килограмм нооһон хайшалагдаа һэн. 22 килограмм болотор хурьгадаа томо болгоод, эхэһээнь таһалаа һэмди.

Манай совхозой ахалагша хонишон Чимитдоржи Эрдынеевэй отарын хонишодтой мүрысэдэгбди. Эдэ нүхэднайшье шанга хүдэлдэг уладууд даа. Тиигээшье хадаа туршалсадаг гээшэбди.

Хонин ажалда хүдэлжэ, бага зэргын дүй дүршэлгэй болоһон хадаа залуу нүхэдөө бага зэргэ дүнгэлсэхэ хэрэгтэй болодог. Түлгэнүүдые харадаг Максим Машаевай даадаг отарынхидые манай отарын хонишод шефтээ абанхайбди. Шадал соогоо туһалдаг байнабди. Табан жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ манай хубита нэмэри иимэрхүү. Тиин саашадаа бидэнэрэй үмгнэ шэнэ зорилго гаража ерэнэ. Партиингаа XXV съездые бэлэгтэй сэлэгтэйгээр угтаха ёһотойбди. Энээндэ бидэнэр, коммунистнар тусгаар ехэ харюусалгатайбди.

Р. ЭРДЫНЕЕВ.
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой ахалагша хонишон.

„БУРЯАД ҮНЭН-75" ХОНИШОДОЙ МҮРЫСӨӨН

ХОЁР НҮХЭДЭЙ ХАЛУУН ХҮСЭЛ

Табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ ажалдаа эгээл ехэ үрэ дүн туйлаха гэһэн зорилго табяад, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой хонишон В. Г. Базаров Сэлэнгын совхозой хонишон Ц-Д. Ш. Шиндаков хоёр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абажа, хоорондоо мүрысөө баталаа һэн. Тэдэнэй жэшээгээр республикын аймаг бүхэндэ хэдэн арбаад, зуугаад хонишод социалис мүрысөөндэ оролсон, эршэмтэйгээр ажаллажа, һайн амжалта туйлаа.

Үүсхэл гаргагшадай үгэдөө мүнөө хэр зэргэ хүрэжэ, абаһан уялгаа ямараар дүүргэжэ байһан тухай эндэ тобшоор бэшэгдэнэ.

I

Хайшаашье харахада талада хабарай шэнжэтэй болонхой. Түрүүшын ногоонэй хур хагданай узуурһаа ходо харбан гаража, хада гүбээгэй үбэр майлаар ургын һалбараад, эй модон соо тэрэнгиин сэсэглэжэ байһан үе. Наранай дулаахан элшэдэ шарагдаһан газар дайда нойрһоо һэреэд, түнэзгыгөөр амилжа байһандал ууралтан миралзана. Зүлжамуур шубуудай жэгтэй һайханаар жэргэхэ абяан шэхэндэ таһарнагүй.

Үглөөгүүр эртэнһээ Сагаан Хүтэлэй отарада сүлөө тухагүй ажалай хаһа эхилнэ. Олон зуун хони, хурьгадай дарьяса маарьалдаан, хүнүүдэй ишшэ тиишээ һүндэлөөн, шанга шангаар ооглолдоон. Дадаагүй хүнэй тархяа эрьешэхээр.

Ахалагша хонишон Виктор Гомбоевич Базаров малгайгүй, дотор хүүртигээрээ ехэл сүлөөгүй хүдэлнэ. Түб түхэреэхэн хүрин хара шарайнь елэлзэнэ, энеэбхилхэдэнь гү, али дуугархадашье гансал дун сагаан шүдэнүүдынь сайбалзаха юм.

Хашаагай үбэр талын нэмэри дулаахан газарта хаамжануудые холбожо хэһэн тоо томшогүй олон таһалганууд соо ехэ, багаарнь амяарлан, сакман болгоһон хурьгад харагдана. Аяар 755 хурьгад гээшэмнай хэлэхэдэ бэлэн. Бүхы 548 эхэ хонидһоонь эгээл тэды хурьгад абтаад байна гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 137 түл томо болгогдоно. Тэдэниие үдэр бүри һайнаар эдеэлүүлхэ, наринаар харууһалха хэрэгтэй.

— Олон ондоо болгожо, амяарлан харууһалхаһаа залхуураад, хуу хамталжархёо һаа, одоол забаруулха хүдхахабди. Хурьгадай үшөө нарайхандань лэ сакман бүхэнөө үсөөншэг байлгажа, эхэдэнь һайса дадхааха, танюулха хэрэгтэй. Хурьганай эхээ дутуу хүхэхэһөө аюултай юумэн үгы, — гэжэ Виктор хүдэлжэ байха зуураа хөөрэнэ.

— Валера, өө, Валера! Тээ тэрэ хонин хурьгалхаяал һанаа ха. Асантаяа хоюулаа тэрэниие абаашажа, түрэхэ таһалга соонь оруулагтыл даа, — гээд тэрэ нүхэдтөө хандана.

Тэдэнь дары набтархан тэргэ асараад, үнөөхи хониие дүмүүхэнээр тээжэ, хашаа руу оруулба.

— Энэ манай түргэн туһаламжа үзүүлдэг тэрэгэ гээшэ. Газаа хурьгалхадаа һанаһан хонидые туужа, түлхижэ байрада оруулха болоо һааш, ябажа үгэхэгүй, ишшэ тиишэ гүйхөөр һанаха. Тэдэниие ехэтэ нарилха, дүмэхэ хэрэгтэй. Энэмнай хоёр хурьга үгэхэ хонин ха юм. Манай ямар уялга абаһые мэдэнэ гүбтэ даа. Хонидойнгоо олоороо эхирлээл һаань, зууһаа 150 хурьга абажа шадаха байнабди, — гэнэ Виктор.

Отарадань 80 шахуу хонидынь эхирлэнхэй. Хэдэн хонид гурба-гурбан хурьга гаргаа.

— Түрүүн нэгэ хонишой гурбые түрэхэдэ, мэгдээбди. Ехэл ядажа байгаад, түрүүч томо гэгшын нэгэ хурьга гаргахадань, урмаа таһаржа байһамнай. Үшөө хоёрые гаргажархёо. Гурбадахи хурьгыень ондоо хониндо заядаха баатай болообди. — гэжэ ахалагша хонишоной хани нүхэр Галина Очировна хэлэнэ.

Хурьга абалсадаг хүнүүд Базаржап Цыденжапов, Валерий Доржиев, Асан Эгимбаев, Сергей Тыхеев гэгшэд хуу доро дороо ажалтай, сүлөө забһаргүй хүдэлнэд. Хурьгадые эхэдэнь табижа, заримыень нэгэ нэгээр барижа тооной хүхүүлнэ. Хони, хурьгадай эдеэлхэ хобто, хобоо соо талха тараа, уһа, үбһэ хэжэ үгэнэ.

— Мүнөө жэлдэ ёһоор бэрхэ туһалагшадтай байгаабди. Одоол эдэнэртэ гомдолгүй даа. Сэлэнгын совхозой хонишон Цырен-Доржо Шиндаковтой социалис мүрысөө баталжа, зуун эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга түлжүүлхэбди гэжэ уялга абаад байхадамнай, маанадтай хүдэлхэ дуратайшуул олоо болоо һэн. Иимэ ехэ уялга абажархёод байхадамнай хүн бүхэн шадалаараа туһалалсаха гэжэ оролдоо гээшэ. Тэрээндэнь ехэ баярлааб, урмашаашьеб, — гэжэ Виктор Гомбоевич хэлэнэ.

Үнэндөө, Базаржап Цыренжапов Сергей Тыхеев хоёр өөһэдөө түлгэ хонидые харууһалдаг, тус тустаа даажа абаһан отаратай юм. Тиигэбэшье түл абалгын тон халуун үедэ һайн һайхан мүрысөө үүсхэһэн нүхэртөө туһалалсахаяа тэдэнэр өөһэдын һайн сэдьхэлһээ ержэ хүдэлэлсэбэ.

— Сэхынь хэлэхэдэ, уялгаяа дүүргэхэмнай бэрхэтэй болоод байна. Хурьгалха хонид хуу шахуу хурьгалаа. Тиимэһээ хэлэһэндээ хүрэжэ шадаагүйдөө сэдьхэлдэ дутуушаг байна, — гэжэ Виктор Базаров хэлээ һэн.

Теэд тэдэндэ урма зориггоо мохохо үндэһэн үгы гэжэ һанагдана. Бүхы хүсэл оролдолгоёо гаргажа хүдэлөө, эсэшэ, сусашагүйгөөр оролдоо, олохон һүни унтангүй ажаллаа. Зуун эхэ хонин бүриһөө 137 хурьга абажа. Зэдынгээ аймагай Борьёогой совхоздо, бүхы республика соогоо эрхим үрэ дүнгүүдэй нэгые туйлаха гээшэ бага бэшэ амжалта. Үндэр уялга абаад, эршэмтэ мүрысөө дэлгэрүүлээд, үнэн зүрхэнэй эрмэлзэл, һайн һайхан жэшээ харуулһаниинь үнэтэй. «Бүргэдэй хүбүүн дээгүүр ниидэхэ бүреэ дали ургадаг» гэжэ зон хэлсэдэг ха юм. Саашадаа Галина, Виктор Базаровтан бүрил һайнаар хүдэлжэ, үшөө ехэ үрэ дүн туйлахань лабтай.

II.

Эгээл үдэ багта эндэ Сэлэнгын совхозой главна ветврач А. С. Сутуринтай хүрэжэ ерэхэдэмнай хурьгад үни хада хүхүүлэгдэнхэй байба. Үндэр ута хашаагай үбэртэхи олон таһалганууд соогуур хараһан лэ газартамнай хурьгад. Бүри һая гараһан хүсэд тэнжээгүй юумэд тээхэлзэн байна. Бага боргожоһонуудынь тэбшэ соо хэгдэһэн талха, минеральна тэжээл, тараагдаһан үбһэ эдинэ. Үшөө томо болоошодынь бүдүүзгэй юумэд хорёогой һүүдэртэ обоорон, хибэдэһээ хибэжэ хэбтэнэд. Хуһамаг, хорёо, хаалта хаамжануудыень, үбһэ тэжээл хэхэ хобто хобоонуудые харахада, хуу яб-байса, бүхэриг һайнаар хэгдэнхэй, бүхы юумэнь эмхитэй зохид.

Ахалагша хонишон Цырен-Доржо Шиндаков өөрөө хонидоо адуулжа гаранхай, тэрэнэй хани нүхэр Софья Банзаракцаевна хүнэгөөр талха зөөжэ, ута хобоонууд соо адхажа байба. Тээ саанань залуу басаган Любовь Будаева худагһаа уһа гаргажа, хүсөөр нямһал гэжэ газаа байлгагдаһан хонидые уһална. Хабарай тэн һарын барагдахаяа байбашье, хуһамаг соонь нэгэ һүри һайхан үбһэ, обоо зеленко харагдана.

— Үбһэ тэжээлээр яһала дутамаггүй ондо орожо байнабди. Талха тарианай зүйлшье таһалдуугүй асарагдана. Энээнэй ашаар лэ абаһан уялгаяа дүүргээ гээшэбди. Бүхы 620 эхэ хониноо 741 хурьгатай болонхойбди. Зуун эхэ хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 120 хурьга абаха гэһэн үгэдөө хүрэжэ, һанаамнай нэгэ бага амарба. Үшөө хожомшог хурьгалха арбаад хонин бии. Харин үнөөхи мүрысөө баталһан Виктор Базаровтамнай хэр хурьга абажа байна хаб? Борьёодо ябаагүй гүт? Тэдэнэйндэ ошожо ерэхэ гээд, оройдоо тухамнай болоногүй, — гээд Софья Банзаракцаевна ехэл һонирхон асууна.

— Эдэ жэжэ, апрель соо гараһан хурьгадые һайнаар харууһалжа, томо болгохо, эхэнүүдһээнь һалгаатарнай үшөө үды байна даа. Нилээд лэ оролдохо хэрэгтэй, — гэжэ Цырен-Доржо Шиндаковой эжы Дагжад хүгшэн дуугарна.

Хонишодой ажабайдал ажал хүдэлмэреэрнь һонирхобобди. Гэр соонь ороходо, нэгэ таһалга соонь хонишодой социалис уялга, хонидой тэжээлэй рацион, элдэб экономическа тоо, баримта харуулһан плакадууд хадаатай. Ехэ экрантай телевизорээр һонин дамжуулга харуулагдана.

— Эжы, эжы, хурьгандаа һү угжахамни, үнөөхи хүхэлтэтэй шэлнай хаанаб? — гэһээр хонишоной бишыхан таба наһатай Жана басаган газааһаа орожо ерэбэ.

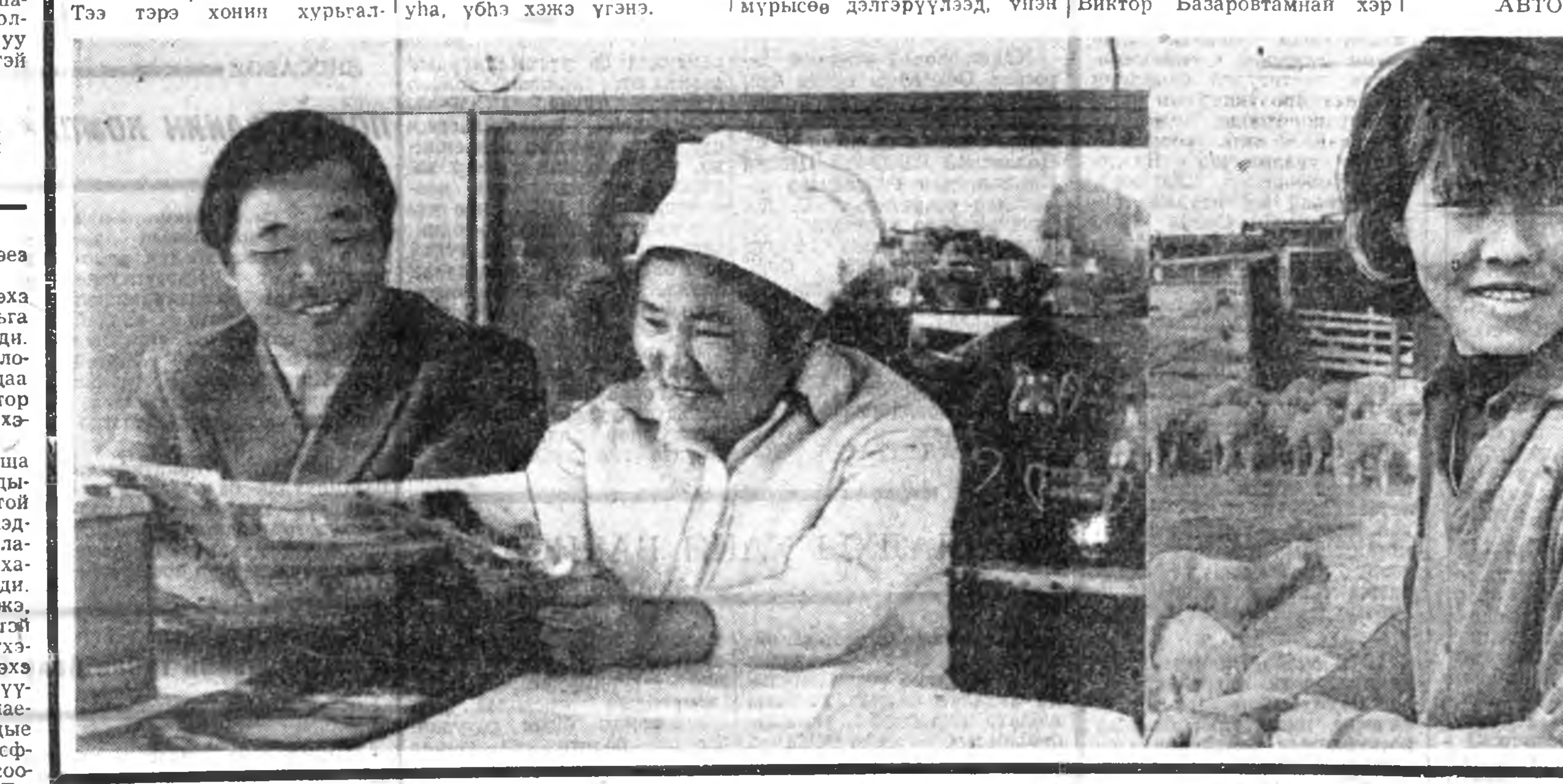
— Орхи даа, һүүлдэ угжаарай, мүнөө телевизорээ хара. Эдеэлэ, — гэжэ хүгшэн эжынь хэлэнэ.

— Нэгэ хонин хурьга гаргаһаар үбшэлөөд, гарзалшоо юм. Жанамнай тэрэ хурьгыень эдеэлүүлжэ, амитан болгожо байна. Яһала туһалагшад ургажа байна даа. Долоотой Славамнай хонидые тууха, тогтооходоо мундаргүй болонхой. Юрэдөөл уялгаяа дүүргэхын тула бултааран оролдонобди, — гэжэ Софья энеэбхилнэ.

Отарадань залуушуул Любовь Будаева, Баир Очиров, мүн урдань хонишоноор хүдэлһэн Бабасан Бальдиров гэгшэд түл абалгын үедэ хүдэлэлсэжэ гараба.

Энэ жэлдэ Цырен-Доржо Шиндаковой ажабайдалда мартагдашагүй ушар болоо. Буряад оронойнгоо ажалай залуу түрүүшүүлтэй хамта Москва ошожо, Илалтын тугай дэргэдэ дүрэ зурагаа абхуулха зол хуби тэрээндэ тудаа. Мүн «табан жэлэй залуу гвардеец» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай мүнгэн значогто хүртөө.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ 1. Зэдын аймагай Борьёогой совхозой хонишод Галина Очировна болон Виктор Гомбоевич Базаровтан. 2. Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон Ц-Д. Ш. Шиндаковой нүхэр Софья Раднажапова.

АВТОРАЙ фото.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ

ТУГАЙ ТУЯА ТУДУУЛҺАН...

Арба мянган хүүгэдые
Аржытар зэргэ һуулгажа,
Гартань шэрэ барюулаа
һаа
Габьяата Майгаа зурахал
даа.
Намжар гоё Майн Нэгэн
— Намайс зурагты! —
гэһэндэл
Улаан нангин
тугуудаараа
Уряалан байхал,
хүүгэдые...
Энэ дэлхэйн хүүгэдүүд
Эгэшэг хүгжэмтэ һайн
үдэр —
Нарата Майн Нэгэниие
Наһан соогоо хадуудаг.
Жабхаланта гурбан
эрдэни —
Жаргал, Наран, Хүүгэд,
Газар дээрэ мүнхэ гээд,
Габьяагай нэрэһээ
мэдүүлэе!
Дэлхэйн хүүгэд уран
даа,
Дэбхэрхэдээ солбон даа,
Хамагые уранаар
зурахадаа,
Хаба шадалынь үндэр
даа.
Аржагар улаан һахалтай
Алтан шара нарые,
Үнгын шэрээр зурадаг
Үхибүүдээр дэлхэй баян
даа.
Дээгүүр хүлөө таталдаг
Дүлһэтэ мори зураһандаа
Баяртай байһан
үхибүүдэй
Баруун хасарые
таалаабди.
Далиня дээгүүр элинхэй
Даллажа хурылһан
шубуудые
Зураһандаа золтой
багашуулай
Зулай һамбайе эльбэебди.
Хүүгэдэй оролдожо
зураһан
Хүхэ сэнхир огторгойдо
Саб сагаахан үүлэнүүд
Сахилзажал тамаруужаг...
Наадаша хүүгэдэй
зураһан
Набшаһата мододой
мүшэрнүүдтэ
Үб улаахан жэмэсүүд
Ургалсажал байгүүжаг...
Мориндо жэаханһаа
бэрхэхэн,
Монгол хүбүүнэй
мүнөөдэр
Наран сэсэгүүдые
зурахада,
Наһанда наһан
нэмэһэншүү...
Эрдэни шүдэдөөр
энеэбхилһэн
Эдирхэн негр хүбүүнэй
Улаан тугуудые
зурахадань,
Урма зориг ерэһэншүү...
Дүрбэн зүгые
гэрэлтүүлһэн
Дүлэтэ улаан тугуунай
Арад түмэнэй жаргалай
Арюун сүлөөгэй һүр
һүлдэ!
Тугай туяа тудуулһан
Тунгалаг шарайта
хүүгэдээ
Зуун миллион эсэгэнэр
зула шэнгеэр үргэнэл!
Намилзаһан тугуудаа,
хүүгэдтээ
Наран тээшэ үргэхэеэ
Улаан Майнгаа
жагсаалда
Уладууд, гүрэнүүд
нэгэдэнэл!

Советскэ Союзай ажалшад! КПСС-эй аграрна политика бэелүүлхын түлөө, хүдөө ажахын үйлэдбэриие бүхы аргаар хүгжөөхэ, дэбжээхын түлөө тэмсэлдэхэ оролдолго хүсэлэлгээ арьбадхагты!

(1975 оной Майн 1-дэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

ҮЕ САГТАЯА СУГ...

Хабарай урин дулаанай буужа ерэхэ бүхэндэ, дэлхэйн арадуудай һаналаа нэгэдэлгын агуу һайндэр — Майн Нэгэнэй мандаха бүхэндэ үе сагай ябаса, үри хүүгэдэй тэнжэжэ байһан тухай бодолгото болохош.

Май... Хабарай дулаахан һара. Эгээл энэ үедэ уужам талада жэргэмэлнүүд жэргэжэ, үнэр сэнхир манан тала дайдаар хүльбэржэ эхилдэг. Урагша хойшоо гүйлдэһэн гол мүрэнүүд дээгүүр галуун, нугаһад ганганалдадаг.

Май... Энэ һайндэрэй дүтэлэн ерэхэдэ, эжэл нүхэдөө һанахаш. Таби гаран онуудта Москвагай литературна институтда һуража байхадаа, уужам дэлгэр Эхэ оронойнгоо олон яһатанай хүбүүдтэй нүхэсөө бэлэйб. Эдэнэр хэд бэ гэхэдэ, уран зохёолшод — алтаец Лазарь Кокышев, ородууд Эрнст Сафонов, Юрий Казаков, Владимир Цыбин, осетин Хаджи-Мурат Дзудзев болон бусад болоно.

Эдэ нүхэдтэй суг Москва хотодо Майн Нэгэнэй олон һайндэрнүүдые угтаһан байхабди. Мүнөөшье холбоо барисаамнай таһардаггүй. Тэдэнэртэй би бэшэг бэшэлсэдэгби. Зохёохы ажалайнгаа талаар баһал холбоо барисаатай байхабди.

Олон номуудай автор, бэлигтэй уран зохёолшо, поэт Лазарь Кокышев мүнөө үедэ манай Буряад орондо айлшалжа ерэнхэй. Энэ нүхэрни республикымнай уран зохёолшодтой, дурасхаалта газарнуудтай танилсажа байна.

Зохёохы ажал тухайгаа тобшохоноор хэлэһүү. Шэнэ роман бэшэжэ дүүргээ һэм. Тэрэмни энэ жэлдэ Буряадай номой хэблэлээр гарахань. Арадай аман зохёолой аялгаар зүжэг бэшэжэ дүүргэнхэйб. Хоридохи зуун жэлэй агуу барилга — БАМ-ай шадар хүдэлжэ байһан геологууд тухай повесть бэшэжэ байнаб. «Зүрхэнэй дурасхаал» гэжэ номни Москвагай «Современник» хэблэлээр мүнөө жэлдэ гарахань.

Үе сагтаяа суг алхалжа, мүнөө үеын баатар хүнүүдые харуулһан зохёолнуудые бэшээл гэжэ нүхэрөө уряалха байнаб.

Шэнэ бүтээлнүүдые хэжэ, юһэдэхи табан жэлэй баатарнуудай соло дуудаял!

Мандаг лэ Майн Нэгэн!

Ц. ГАЛАНОВ, уран зохёолшо.

...ЭЛ ТУХАЙ БОДОЛНУУД

ПУБЛИЦИСТИКЭ

...эхэнэр зоной ажалайнь, байдалайнь, амаралга... арга боломжын бүхэ... харалга үнгэргэгдэжэ Москва, Алма-Ата, Иваново... нуудта, мүн республикануудай ниислэлнүүдтэ ...фашизмда эсэргүү тэмсэнэ». «Дэлхэй дахинай бата бэхи эб найрамдалай түлөө», «Өөрынгөө орон... экономическа хүгжэлтэ... ябаһан үетэниие ...гэдэ Азиин оронуу... эхэнэрнүүдэй хабаадалга» ...асуудалнуудаар уласхоорондын уулзалганууд боло...

...цальнашье, ухаан бодо... талаар эхэнэрнүүдые ...гоһоо мулталха асуу... ленинскэ һургаал, бу... ...нуудай марксистнуудай зохёолнууд эмэгтэйшүүлэй адли тэгшэ эрхын түлөө тэмсэлэй интернациональна хэрэгтэ тон ехэ зориг бадаруулна. Эхэнэрнүүдтэ эрхэ олгохо асуудал социалис революциин хуби болоно гэжэ Советскэ Союзай жэшээ гэршэлнэ.

Соведүүдэй орондо энэ талаар ямар агууехэ, ямар һайхан туйлалтанууд бэелүүлэгдээ гээшэб гэжэ бидэ гүнзэгыгөөр ойлгонобди.

Аха дүү арадуудай эбтэй эетэй бүлэ дотор Буряад ороной эхэнэрнүүд хүндэтэ һуурин нуудай нэгые эзэлнэ. Нүүдэлшэ малшад байһан хүнүүдэй басагад, ашанар, зээнэр мүнөө үйлэдбэриие хүтэлбэрилнэ, гүрэнэй хэрэгтэ хабаадана, хүүгэдтэ ном заана, механизатор болоно, түрэл арадтухайдаа ном, поэмэнүүдые бэшэнэ. Харин революциин урда тээхи статистикын мэдээнэй ёһоор, Буряад орондо үзэг мэдэхэ эхэнэр үгы шахуу байгаа ха юм.

Буряад эхэнэрнүүдэй дунда мүнөө 11 хүн — Социалис Ажалай Герой, хэдэн мянгаад эмэгтэйшүүл орден, медаляар шагнагданхай. Эхэнэрнүүдэй политическэ эдэбхи үүсхэл хадаа совет социалис демократиин шухала шэнжэнүүдэй нэгэн болоо.

СССР-эй Верховно Соведтэ мүнөө 475 эхэнэр тоологдоно, энэнь бүхы депутадуудай гурбанай нэгэ хуби. Харин 1966 ондо СССР-эй Верховно Соведтэ 425, 1970 ондо 463 эхэнэр һунгагдаа һэн.

СССР-эй Верховно Соведтэ манайшье республикын эхэнэр түлөөлэгшэд биил. Тэдэнэй дунда Ленинэй ордентэ республикын габьяата малшан, Гааргын совхозой ахамад хонишон Ц. А. Бадмаева, коммунис ажалай ударник, Кабанскын совхозой һаалишан А. П. Имеева, Яруунын совхозой һаалишан М. Ж. Батомункуева гэгшэд бии.

Хэды бэрхэ һайн эхэнэрнүүд Буряадай АССР-эй депутадуудаар һунгагданхай гээшэб. Бүхы депутадуудаймнай 32 процент болоно. 3747 эхэнэр республикын нютагай Соведүүдтэ эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулна.

Эхэнэрнүүдэй байдал һайжаруулха талаар оролдолго гаргадаг байһанайнь түлөө Коммунис партидаа баяр хүргэхынгөө хажуугаар, манда жаргал олголсоһон хүнүүдые дурдангүй үнгэрхэ аргамнай үгы.

Тэдэнэй дунда М. М. Сахьянова, А. Амагаева, М. Осодоева, Е. Волкова болон Буряадай бусад эхэнэрнүүд оролсоно.

Соведүүдэй засагай түлөө тэмсэһэн эхэнэрнүүдэй ажабайдал дэлхэйн бүхы эхэнэрнүүдтэ замыень зааһан одон болоожо үгөө. Хүниие мүлжэдэг капиталис оронуудта Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэл социальна сүлөөрэлгын туг доро үнгэржэ байна. Адли салин, эрхэ сүлөө, хүүгэдэйнгэе үглоодэрэй түлөө һанаагаа зобохоёо болихо — дэлхэйн эхэнэрнүүдэй табидаг эрилтэнүүдэй зарим асуудал иимэ байна. Эдэ бүхы асуудалнууд түрүү үзэлтэй хүн зоной анхаралые мүнөө эзэлнэ. 1975 оной октябриин 20—24-дэ Германиин Демократическа республикын ниислэл — Берлиндэ Бүхэдэлхэйн конгресс зарлагдаха. Эб найрамдалай, национальна бэеэ даанги байдалай, хүгжэлтын түлөө эхэнэрнүүдэй тэмсэлдэ тэрэ конгресс шэнэ шата болохо юм.

Мүнөөдэр ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэрые дэлхэйн эхэнэрнүүд тэмдэглэжэ байхадаа, ерээдүйнгөө байдал тухай тон ехэ найдамтайгаар бодомжолно.

Л. ОЛЗОЕВА,
философиин эрдэмэй кандидат, ВСТИ-гэн доцент, ниитын мэргэжэлэй факультедэй декан.

ЛАУРЕАДУУДЫЕ АМАРШАЛНАБДИ

Буряадай ород драмын театрай артистка Лидия Ефимовна Архипова, Буряадай арадай уран зохёолшо Африкан Андреевич Бальбуров, поэтесса Цырен-Дулма Дондоковна Дондокова, РСФСР-эй габьяата артист Ким Иванович Базарсадаев, уран зураашa Александр Владимирович Казанский гэгшэд Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тоггоолой ёһоор республиканска шанда хүртөө һэн.

Урждаэр Буряадай АССР-эй шангуудые барюулалга республикын Министрнүүдэй Соведэй ордон соо болобо.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ шан тухай тоггоол уншажа, лауреадуудай дипломые поэтесса Цырен-Дулма Дондоковна Дондоковада барюулба. Удаань А. А. Бальбуровта, Л. Е. Архиповада, К. И. Базарсадаевта, А. В. Казанскийда дипломууд барюулагдаа.

Республикын шангай лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртэһэдые КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Бадеев, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваров халуунаар амаршалаба.

Ч. ГОМБОИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Бадиев республиканска шангай лауреат ород драмын театрай артистка Л. Е. Архиповые амаршалжа байна.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

«ГЛОБУС» — ХАНИ БАРИСААНАЙ ҺУЛДЭ

— Манай 41-дэхи һургуулида эмхидхэгдэһэн интернациональна хани барисаанай «Глобус» гэжэ нэрэтэй клубта жэлһээ жэлдэ олон һурагшад гэшүүд болоһоор ородог заншалтай. Юуб гэхэдэ, жэл бүхэндэ гэхэ гү, али табадахи, зургаадахи классуудай һурагшадай дунда тус клубта гэшүүд болохо орохоһоо классай хүтэлбэрилэгшэд, пионерводжатынууд ойлгуулжаһан хүдэлмэри ябуулдаг юм. Хоёрдохёор, клубай гэшүүн болоһон һурагша бүхэн географи, түүхэдэ уэзһэн төмэнүүдэ һайн мэдэдэг болоно, — гэжэ 6-дахи «А» классай хүтэлбэрилэгшэ, немец хэлэнэй багша Т. Г. Халтуева хөөрөнэ.

Тамара Григорьевна өөрынгөө классай бүхы һурагшадые клубай гэшүүд болгожо абаһан байна. Мүнөө эдэнэрэй хари гүрэнэй, мүн Эхэ оронойнгоо бусад һургуулинуудай һурагшадтай хани барисаатай, харилсаа холбоотой болоһон юм. Жэшээнь, тус классай Миша Антонов Кубын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ дунда һургуулиин зургадахи классай һурагша Эстер гэгшэтэй бэшэг абалсадаг болоһон байна. Дэлхэйн хоёр захада гэхээр ажаһуужа, һуралсажа ябаһан эдир эдэ хүбүүд Эхэ орон соогоо болоһон байдалһан ниитын ажабайдал, бэе бэедээ өөһэдынгөө һониорхоһон асуудалнуудта тодорхой харюунуудые абалсаа.

— Минии аха мүнөө оронойнгоо барилгануудай нэгэндэ слесарь, эсэгэмни минии һуралсан һургуулида багшаар хүдэлнэ. Булта дааһаа һайн байдалтай, — гэжэ Кубын һургуулиин хүбүүн бэшэһэн байна. — Тэрэ гэжэ һураад лэ, шуудаад лэ ябагдана. Би хани нүхэр шамдаа Гавана хотын үйлэс, талмайнуудай зурагуудые эльгээнэб. Харюуда бэшээрэй бэшээрэй, нимда нэмэни тунгалаг Байгал далай,

туралэл гороодой дүрэ зураг эльгээжэ үзыш. Илангаа Байгал далай сэбэр тунгалаг, дабһагүй үһатай юм гэжэ эсэгэмни хэлэдэг. Тэрэ зүб ха гү? — гэжэ Эстер нүхэрынь Мишада бэшэһэн байба.

Миша һаяхана холынгоо нүхэртэ харюугай бэшэг эльгээхэдээ, конверт соогоо Улаан-Удэ хотын болон Байгал далайн зурагуудые, далай соо амидардаг амитад тухай тодорхойгоор бэшэһэн байна. Тиихэдэ Ленин багшын дурэтэй, пионерэй значокнуудые нүхэртөө эльгээлсэхэдэ, бүхы ардуудай һаналаа нэгэдэлэн Уласхоорондын үдэр—Майн Нэгэнэй найндэрөөр амаршалһан байха юм.

Нугоодэ — Таня Максимова үнгэрэгшэ жэлэй һуралсалай һүүлдэ эрхим һурагшадай дундаһаа «Орлёнгото» амархаар. Харь далайн эрье оошон юм. Тиихэдээ Кубын басагадтай танилсажа, саашадаа харилсаа холбоотой болобо гэлсэнһэн байгаа. Тэрэ гэхэһээ уламжалан Таня Владимир Ильич Ленинэй нэрэмжэтэ Кубын шэнэ һургуулиин хэдэн басагадтай харилсаа холбоотой болоһоо, таниитаргаа гүй бэшэг абалсажа, һургуулидаа болоһон һонин тухайгаа мэдэлсэжэ байдаг болоо.

Һурагша Оля Кравцова Сережа Носков хоёр ГДР-эй пионернүүд Петра Ут, Ганс Вульф гэгшэдтэй хоёр жэлэй саада тээ харилсаа холбоотой болоһон байна. Хани нүхэдынь һаяхан тухайгаа бэшэг эльгээхэдээ, фашистнүүдые илаһаар 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан совет һурагшадаа амаршалһан, өөһэдынгөө һуралсал, отрядайнгаа хэдэг хүдэлмэри тухай бэшэһэн байгаа.

Оля Кравцова харюугайнгаа бэшэг соо урин дулаан хабарай ерэһые тэмдэглэжэ зураа, дулаан оронһоо ямар шубуудай манай эндэ ерэжэ нютагладаг тушаа дэлгэрэнгыгээр бэшэһэн байба. Тиигэжэ, эдэ хани нүхэдэй бэшэг хоорондоо һургуулиин уэзгдэл тухай карточкануудые, октябрядуудай значок, хушын һамар эльгээһэн байна.

Зургаадахи «Б» классай һурагша Роза Каюмова һүүлэй гурбан жэлэй эхилжэ, социалис Чехословакиин ССР-эй табадахи классай һурагша Ивана Бравцева басагантай харилсаа холбоотой болоһон байна. Тэрэ Басаган өөрынгөө һургуулиин ажбайдал тухай

тобшо тэдыгээр мэдээсэхэһээ гадна, өөрөө хэр зэргэ һуража ябаһан тухайгаа бэшэнэ. Розын һуралсан тухай һонирхоно. Һүүлшынгээ бэшэг соо столой календарь, Теплиц хотынгоо амитадай зураг эльгээлгэ, марканууды олоор эльгээһэн байна. Роза Каюмова харюугайнгаа бэшэг соо Чехословакиин фашист эзэмдэгшэдһээ сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, мүн уласхоорондын Майн һайндэрөөр амаршалаад, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн значок, Байгал далайнгаа фотозурагуудтайгаар һаяхан эльгээбэ.

Ингэжэ Улаан-Удын 41-дэхи һургуулиин хари хэлэнэй багшанар, ахалагша пионервожата болон классай хүтэлбэрилэгшэд харини гү-

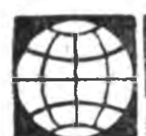
рэнүүдэй, социалис оронуудай студентнэртэй һурагшадай хани барисаа ойр холо талаар эхэ хүдэлхэ хэнэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һурагшадай харилсаа холбоотой Галина Карпанина Сережа Носковой ГДР-һээ эльгээһэн бэшэгые оршуулжа байна.

Авторай фото.

«ТРУД» — РЕСПУБЛИКЫН ЧЕМПИОН

БАСКЕТБОЛООР республикын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн Буряадай мебель бүтээдэг, модо болбосоруулдаг комбинадай спортын зал соо боложо дүүрэбэ.

Мүрысөөнэй һүүлшын үдэр нёдондо жэлэй республикын чемпион «Труд» бүлгэмэй баскетболистнууд Зүүн Сибириин технологическа институдай команда талмай дээрэ гараба.

Наадаһай эхилэмсээр студентнэр эдэбхитэй һайнаар, бушуу түргөөр наадажа, урагшаа гарана. Барилгын факультедэй нэгэдэхи курсын студентнэр Сергей Тарасов, Петр Сафронов хоёр илангаяа һайнаар добтолжо, бүмбэгэ хойно хойноһоо корзина руу шэдэнэ. тоогоо 17:10 болобо. Тингэжэ эдэнэр наадаһай түрүүшын хахадай 14 минута болотор уридлажа ябаа.

Уланшэгүй «Трудай» баскетболистнууд эдэбхижэжэ, нүгөөдэе хүсэһэн байна. Нарин сэмбын комбинадай спортын залые дааша 13-дахи номертой Сергей Илашевич илангаяа һайнаар наадажа, эндэ еэх хүбүүдтэ оролһон байха юм. Зүүн Сибириин культурын институдай багша Михаил Степанов, нарин сэмбын комбинадай инженер Илья Серяги гэгшэд мүн лэ олон бүмбэгэ корзина руу шэдэжэ оруулаа.

17-дохи минута. Наадаһай тоо 33:32 болобо. Технологическа институдай баскетболистнууд түрүүлжэ ябаа. Эгээл эндэ технологическа институдай машина бүтээлгын кафедрын 2-дохи курсын студент Сергей Казанцев (№ 8) алдуу гаргажа, командаа хойшонь татаба. Тиин наадаһай түрүүшын хахад 40:39 тоотойгоор «Трудай» баскетболистнүүдэй илалтаар айхабтар шангаа тэмсэлдэ дүүрэһэн байгаа.

Забһарлалтын һүүлээр студентнэр мүхөөгөө үгтэхэгүйе оролдон, мүн лэ эршэмтэйгээр наадажа эхилбэ. 12-дохи минута болотор аша мэна тулалдаа. Эгээл эндэ технологическа институдай командын гол талые бариха добтолгошо Сергей Тарасовай табан ажгалалта абаад, саашадаа наадаха эрхэгүй болоходонь, тэрэнэй ороондо Николай Недозрелов (№ 6) талмай дээрэ гараба. Удамаршалаа алдаһан студентнэр сашадаа эдэбхиеэ гээжэ, түрүү һүүриэ гарахын түлөө тэмсэлдөө бүүрүүлжэ байха юм. Тиин судья З. Ф. Савицкиин наадаһай дуураһан тухай соносхон жэмбүүрлээхэдэнь, «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэд 86:59 тоотойгоор илаба.

Удаань Буряадай Дэрэжи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэр, мүн авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортын клубай түлөөлэгшэд хөөрдохи, гурбадахи һуурида гарахын түлөө мүрысөө.

Мүрысөөнэй дүн гаргахада, «Труд» бүлгэмэй (тренерынь В. Н. Усольцев) баскетболистнууд бүхы уулзалгануудтаа шүүжэ, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хөөрдохи жэлээ хүртэһэн байна. Энэнь «трудайхидай» ехэ амжалта болоно. Зүүн Сибириин технологическа институдай студентнэр (ахалагша тренерынь В. А. Вэмпилов) — хөөрдохи, багшанарай институдай команда гурбадахи һуури эзэлбэ.

— Мүнөө республика дотоонай баскетбол оройдоо хүгжөөгдэжэ байна. 1964, 1966 онуудта манай сүлгуулагдамал команда Алас-Дурна зүгэй зонын чемпионууд болоһон. Тэрээнһээ хойшо спортын энэ зүйлдэ анхарал һулаар хандуулагдана гэхэдэ болохо. Тиихэдэ бэлигэй

бэрхэ, үндэр бэетэй залуу спортсменүүдые бэдэрэн олоод, эднние зүб мүрөөр, һайнаар хумүүжүүлхэдэ олон бэрхэшээл тохёолдоно, — гэжэ мүрысөөнэй бди... ахамад секретарь В. Н. Усольцев хөөрөнэ.

Үнэхөөрөөшье, үндэр бэетэй, бэлигтэй бэрхэ залуу спортсменүүд манайда һаала бии байна. Жэшээнь, Улаан-Удын 46-дахи һургуули түгэсхэд, технологическа институдай барилгын факультедтэй нэгэдэхи курсда һуража ябаһан Петр Сафронов (202 см.), «Забайкалец» түлөөлэгшэ Владимир Гончаренко (200 см.), багшанарай институдай студент Сергей Орлов (200 см) болон бусад залуушуулые зүбөөр һорёод, хүмүүжүүлжэ байгаа һаа, саашадаа бэрхэ баскетболистнууд болохо аргатай.

Талмайн гол талые бариха наадагша Петр Сафронов (технологическа институт), добтолгошо Геннадий Шапошников (багшанарай институт), хамгаалагша Сергей Трофимов («Труд») мүрысөөнэй эрхим бэрхэ наадагшад гэжэ тоологдоо. Эдэнэр Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа. Тиихэдэ илажа гараһан командынгаа кубогуудта хүртэһэн байгаа.

* * *

1975 оной «Политехниадада» хөөрдохи һуурида гараһан Зүүн Сибириин технологическа институдай басагад республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхиеэ хүртэбэ. «Труд» бүлгэмэй хэмжэгхүүд — хөөрдохи, авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортын клубай түлөөлэгшэд гурбадахи һуури эзэлһэн байна. «Забайкалецай» Анна Кураноба, технологическа институдай Надежда Дружинина, Ларисса Преловская гэгшэд мүрысөөнэй эгээл бэрхэ баскетболистнууд гэжэ нэрлэгдээ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

Хилын саанаһаа

• телефон • телеграф • радио

ПОЛИТИЧЕСКЭ БААЖАЛАЙ ДЭБЖЭЛТЫН ОРШОН БАЙДАЛДА

Социалис оронуудай арадууд ажалай бэлэгүүдээр Майн 1-нэй һайндэрые угтажа байна. Энэ жэлдэ, гэнтлеровскэ Германиие илаһаар 30 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлхэйн үргэн олониитын һаналаа пэгэдэлэн уласхоорондын үдэр һайндэрлэдэжэ юм. Аха дүү оронуудай хүн зон политическэ, ажалай ехэ дэбжэлтын шэнэ байдалда энэ һайндэрые тэмдэглэжэ байна.

Дэлхэйн бусад оронуудай ажалша түмэн эб найрамдалай, демократиин, социализмын түлөө, национальна ба экономическа бэеэ даахан байдалай түлөө тэмсэлдэ Майн 1-нэй үдэрые угтахаар бэлдэнэ.

СОФИ. Болгариин ажалшад түсэбтэ зургаадахи табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлбэ. Силистринскэ, Смолянска, Плевенскэ округуудай предприятинуудай хүдэлмэришэд түсэбһөө гадуур олон миллион лев сэнтэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Плевендэхи «Санл» гэжэ трикотажна фабрикын хүдэлмэрилэгшэд, «Орубсэ» гэжэ ашагта малтамал шанаржуулдаг комбинадай түрүү бригаданууд, бусад олон үйлэдбэриин коллективүүд түсэбтэ доло... табан жэлэй тоосоогоор ажаллаха.

БУХАРЕСТ. Социалис Румыниин ажалшад Майн 1-нэй һайндэрые габьяатаар ажалаар угтаба. «Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэе» гэһэн уриа доро мүрысөөн дэлгэрбэ. Түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэһэнэй, түсэбһөө гадуур үрэ продукци гаргаһан тухайгаа, промышленна шэнэ барилганууд бодхоһон, эдэл хэрэгсэлнүүдые, материалнууды ехээр гаргаһан тухайдаа ажалшадай коллективүүд хабарай эдэ үдэрнүүдтэ элидхэжэ байна.

(ТАСС).

ХЕЛЬСИНКИ

КПФ-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Финляндиин Компартиин ЦК-гай пленум эндэ болоһо, орон доторхи политическэ байдалай гол шухала асуудалнуудые, мүн КПФ-гэй ээлжээтэ, XVII съездэдэ бэлдэхэ асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Пленум тоггоол баталан абаба. Оронойэб найрамдалта гадаадын политическэ харилсаа бодол хүгжөөхэ, Финляндиин ба Советскэ Союзай хоорондын харилсаае найжарулха зорилгоор У. К. Кекконенэй эрхилдэг ажал ябуулгые энэ соогоо үндэрөөр сэгнэбэ. 1978 ондо болохо президентын һунгалтада У. К. Кекконенэй президентэй түшаалда дахин һунгалга дэмжэхэнь КПФ-гэй XVII съездэдэ дурадхаха гэжэ шиидэбэ.

БЕЛГРАД

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ, ХАНИ ЁҺОНОЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

ТАСС

Хани ёһоной албанай хэрэгээр СФРЮ-дэ ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй худөө ажахын министр Д. С. Полянскийе СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй Гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь С. Доланц хүлеэн абажа хөөрэлдэбэ. Фашизмые илаха хэрэгтэ Советскэ Союзай, Югославиин арадуудай хүн зоной хубита оролсоо, хоёр орон тэбэ Югославиин барисаае улам бэхижүүлһэн байһан тухай хөөрэлдэбэ, хани барисааг ... гэжэ үнэн зүрхэнэй, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөндэ. СФРЮ-ын ...

БЕЛГРАД. (ТАСС). Карантинай ба ургамалнуудые хамгаалха харилсаа холбоо тоггоохо тухай СССР-эй, СФРЮ-гэй правительствонуудай хоорондын конвенцидэ, ветеринарна талаар харилсаа тоггоохо тухай конвенцидэ, мүн 1975 ондо худөө ажахыдахи научно-техническэ холбоо барисаан тухай протоколдо гар табигдаһан байна. СССР-эй худөө ажахын министр Д. С. Полянский СФРЮ-гэй худөө ажахын эрхилхэ Союзна комитедэй түрүүлэгшэ И. Куштрак оронуудайнгаа правительствануудай этигэмжэ түлөөлэгөөр эдэ документнүүдтэ гар табиа.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИИН КОМПАРТИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

1975 оной Майн 1-нэй һайндэр социализмын замаар дабшажа ябаһан демократическа Португалиие байгуулгада хүдэлмэришэн ангиин, ажалшан арадай түрүн үйлэ-хэрэгүүдые, ажалаар дэмжэхэ байһые элирхэйлжэ ёһотой гэжэ Португалиин Коммунис партиин эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Португалиин политическэ партинуудай ба эдэсэгтэ хүсэнүүдэй хоорондоо шээн сэхэ тэмсэл дотор тодорхойлогдоһон политическэ харва бодолые Португалиин арад зоной дэмжэжэ байһыень Учредительна суглаанда үнгэргэгдэһэн һунгалтын дүнгүүд харуулаа гэжэ ПКП тоолоно гэжэ мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ. Предприятинуудые, нэгэдэлнүүдые гүрэнэй мэдэлдэ оруулхыень, аграрна реформо хэхыень, революционно хүгжөөн бэхижүүлхыень Португалиин Компарти правительствые уралана. Энэнь арад зоной аша туһада хүрэхэ байһан тухай Учредительна суглаанай һунгалта гэршэлнэ гэжэ ПКП-гэй мэдүүлгын түгэсхэлдэ тэмдэглэгдэнэ.

ПРАГА

ДАЙШАЛХЫ ХАНИ БАРИСААН

ТАСС

Варшавска договорой эмхиие 1955 ондо эмхидхэһэн байгуулга тэрэ үеын Европодо амгалан байдал хангажа шадаха гансахан хэмжээн байһан юм, гэжэ ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Хнеупек Варшавска договорой эмхидхэгдэһээр 20 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ниитэ-республиканска конференци дээрэ элидхэл хэлэхэдээ тэмдэглээ. — Социалис оронууд өөһэдынгөө хамгаалха холбоо байгуулхадаа, социалис оронуудай аюулгүй хангаха, Европодо эб найрамдал тогтоохо зорилго урда табиһан байгаа. Варшавска договорой өөһэдыгөө хамгаалха шэнжэ шанар ниитын ондо ондоо байгуулгатай гүрэнүүдэй амгалан гуримаар зэргэ оршолго тухай Ленинскэ ёһо гуримууда, уласхоорондын арсалдаа зүришэлдөөтэ бүхы асуудалнуудые политическэ аргаар шиидхэлгэдэ үндэһэлнэ.

ЧССР-эй национальна оборонын министр, армиин генерал М. Дзур конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй арминуудай дайшалхы хани барисаан Агуухэ Октябриин социалис революциин үрэ дүн дэлхэйтэй юм гэжэ тэмдэглэбэ. Энэ революци уласхоорондын пролетариадай хүсэн шадалые нэгэн нэгэдүүлһэн байна. Дайнай жэлнүүдтэ энэ дайшалхы хани барисаан бэхижээ.

БЕЙРУТ

Дэмжэлгэйнь түлөө баяр баясхалан хүргэнэ

ТАСС

Национальна үндэһэн эрхэнүүдээ нэрэлхын түлөө тэмсэлдэхэдэнь, палестин арадые Советскэ Союзай правительство, арад зон сэхэ шууд дэмжэдэг юм гэжэ Палестинские сүлөөлэлгын эмхиин гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Я. Арафат мэдүүлбэ.

Палестинын араб арадые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев халуунаар дэмжэнэ гэжэ Я. Арафат Москва ошохоһоо урдаа тээ тэмдэглэһэн байна. Эдэ бүгэдэ манай хэрэгэй хүгжэлтэдэ һайнаар нүлөөлжэ гэдэг гэжэ тэрэ хэлэбэ. Нёдондо жэл ООН-эй Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ манай арадай туйлаһан амжалта нэн түрүүн Советскэ Союзай аша туһаар туйлагдаһан бэлэ.

Советскэ Союз гансал политическэ талаар биднине дэмжэжэ бэшэ, мүн бусад асуудалнуудаар ехэ туһа хүргэнэ гэжэ Палестинэ сүлөөлэлгын эмхиин гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ тэмдэглэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

УРДА ВЬЕТНАМДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Сайгон захиргаанай армии мэргүү сошордолтой байдалда ороод байнхай. Тиин арадай восстаниин эхилһэн хэдэ провинциин түбые орохон эзэгдаха баатай болоһон байна. Национальна сүлөөрөлгын хүсэнүүд дайн байлдаагүйгөөр Сайгонһоо зүүн тээ 30 километр газартай Лонгтханьые, мүн Сайгонһоо зүүн-урдуур 56-дахи километрта байдаг Бариа хотые хүдэлхэ эзэлбэ. Сайгониие хамгаалха хэрхэ захиргаанай гарта үлөөд байһан ори ганса порт Вунгтаутай холбоһон шоссе харгые эдэнэр таһа дүүрэн абаа.

Гадаадын корреспондентнүүдэй мэдээсэлһээ ёһоор, Сайгонһоо хүтэлбэрилхэ түшаалтад нэгэргэдэбэ. Зоохилдооһон Тхиеуай тушаалда бүүһаһаан һүүлээр оройдоол долоон хоногой туршада соо «президент» байһан Чан Ван Хыонгын орондо генерал Зыонг Ван Минь сайгон захиргаанай удамарша болобо. Энэ дайнда сайгон захиргаанай диилдээ гэжэ «сенатай түрүүлэгшэ» Чан Ван Лам мэдүүлһэн байна. Дайе урхадахаада, «сенат» байдалиние һамна бута сохёо. Булигдаһамаа мэдэрнэйбэ.

Шэнэ президентын шахаа тангарига үгэмсөөрнь сайгон захиргаанай агаарайсэргэй хүсэнүүдэй истребительба-бомбардировщик нисхэлэй Таншоннгт гэжэ аэродромдо хэдэн бомбо хаяхадань, президентын ордониие буудахадань. Мэдээгээр хэлбэл, Таншоннгт хэдэ хэдэн арал хорооснг болобо. Аэродромһоон нисэдэг наһа холонго бэргэлсэгүүлэгдэһэн дэй сэлдүүдэй тэрэргэдэжэ, олон самолет һандагдаа, гэжэ хэлэгдэнэ. Шанга тэнхэргээһэ бүхы хото дохолон дорьбоһон байна. Айһан, хаҗаараньнэн сайгон солдадууд президентын ордон шадар, хотын түбтэ буу шуу габиһан байба. Харанхыда үүрэнтын тахи чин дэшээ буудаха ушар гараа.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Апрелиин 29-нэй һүни арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд Сайгоной Таншоннгт аэродромые ракетээр, артиллериер буудаһан байгаа.

Урда удэрынь «президентын» тушаал эзэлэн тэнерал Зыонг Ван Минь Сайгоной радиогоор үгэ хэлэхэдээ, американецууд бултадаа 24 часай туршада соо Урда Вьетнамһаа гараха ёһотой, тиихэдэ США-гай посольство хаагдаха зэргэтэй гэжэ мэдүүлбэ.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Урда Вьетнамда үлэһэн бүхы американецуудые гаргаха тухай захиралта США-гай президент Дж. Форд үгөө гээд гүрэнэй департаментын ба Оборонын министерствын эндэ тунхаглагдаһан хамтын мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Сайгоной аэродромые сэргэй байлдаанай эрид муудаһан дээрэһээ үзэмжээн абтаа гээ энээн дотор тэмдэглэгдэнэ. Мэдүүлгэ соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, мүнөө болотор Урда Вьетнамда 800—900 америкэнэц үлөөд байнхай.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сайгонһоо абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, апрелиин 29-дэ һүүлшын американецуудай Урда Вьетнамай патриодуудар хүреэлэгдэһэн Сайгон хотоһоо гаража ошобо. США-гай агаарай-сэргэй хүсэнүүдэй истребителүүдэй хамгаалалта доро сэргэй 60 шахуу вертолет эдэниие гаргалгада хабаадуулагдаһан байна.

ФИШЕР НААДАХАЯА ЮУНДЭ АРСААБ?

Бобби Фишерые һайн мэдэдэг американ гроссмейстер Роберт Бирн шэнжэлэн бэсэдамжалан ухаатай статья «Нью-Йорк таймс» газетэдэ толилуулһан байна. Шүүгээжэ айһан ябадал экс-чемпионой наадахая арсаһан ушарай гол шалтагаан болоо гээд энээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

Бирнын һанамжаһаа ёһоор, Фишер нимэ бододоо удэз тэнэшые эзэлэгдэнэ юм. Исландида Борис Спасскийтай наадахынгаа урда тээ Фишер айһан дээрэһээ хүн-лэ иимэрхүү ябадал гаргаһан байгаа гээд Бирн тооложо. Тэрэ ушар дахин давтагдаа, — гэжэ тэрэ бэшэнэ.

Бирнын мэдээсэлээр, Фишер хүнэй зүгһөө өөһэдэнь хорлохо гүү гэжэ айха, тэнэкнууд гээ гээ хэзээ ... Хүнэй тухай ...

шер тэрэндэ таба миллион доллар олгохо шадаха үүзалганууды, мүрысөөнэй арсаһан байна гээд Бирн һануулна.

Наадаһан хүнһөө һурагтүй булюу байдалтай болохын тула мүрысөөнэй гурилүүлэд хүбилгаха гэжэ ерэһэн Фишерэй энэ жэлдэ табиһан хэндэшье мэдээжэ ааб даа. Һүүлэй гурбан жэлэй турша соо шүүгдэжэ ... һүүлшын партидахи үүдэ одоогоор ...

— Фишерэй ехэ амжалта ... Бирн мэдүүлнэ.

дуудай шатарай федерацидай тэрэндэ ... энэ иимэнэ ... Фидэ гэгдэг ... гэжэ тооложо

— Фишер зан ябадалаа США-гай шатарта дуратайшуулда шанга гохилхоо хэжэ, — гэжэ мастер Джордж Кейн тооложо. — Наадахаа арсаһан ушарынь гутамшагтай байна гээд тооложо.

— Фишерэй табиһан эрилтэнүүд гансал өөртэнь бүлюу һайн байна. — гэжэ мастер Джон Джекобс хэлэнэ. — Тэрэ ФИДЕ-гэй түрүүлэгшэ ... наадахаа тэмсэлэй болохые тэсэжэ ядаж хүлеэжэ байһан бүхы дэлхэйн шатарта дуратайшуулай этигэл найдабаринье мэхэлэһэн байна. Энэ гутамшагтай мүухай юун байхаб даа?

Г. ГЕРАСИМОВ,
АПН-эй корр.

Нью-Йорк.